

روز شمار انتخابات

عسکراولادی:

موتلفه هیچ نقشی در ارتقای بازگانی نداشته است

● **شرق:** پس از جشدن اسدالله عسکراولادی از یاران قدیمی خود (مجمع فعالان توسعه) در انتخابات دوره پیش، اتاق بازگانی سپس به گروه پیشگامان توسعه پیوست، رازینی‌ها و شایعاتی مطرح بود که در این دوره به گروه خواستاران تحول ملحق می‌شود. این احتمال درمورد مجیدرضا حریری دبیر گروه پیشگامان توسعه نیز مطرح شد. اسدالله عسکراولادی و مجیدرضا حریری پیش از این تحت عنوان «پیشگامان توسعه» وارد انتخابات شده بودند اما برخی سایت‌ها خبر از عنوان جدید انتخاباتی این گروه به نام «پیشگامان وقای» را داده بودند. اسدالله عسکری‌اولادی در گفت‌وگو با «شرق» به‌طور ضمنی این شایعات را رد کرد. وی به‌صورت مستقل وارد انتخابات اتاق بازگانی می‌شود و خود را عضو گروه «پیشگامان اقتصاد ایران» می‌داند. انجمن پیشگامان اقتصاد کشور با رهبری اسدالله عسکراولادی و برخی از اعضای فعال اتاق ایران و چین شکل گرفته است. در دور قبل برخی اعضای انجمن واردات نیز عضو این گروه از بازیگران انتخابات اتاق بازگانی بوده‌اند. پیشگامان اقتصاد به طیف عسکراولادی شهرت پیدا کرده است. این طیف در انتخابات دور قبل چندان موفق عمل نکرد و در هیچ‌کدام از انتخابات درون اتاق، موفق به جذب آرای لازم برای حضور در جمع هیات‌ریسه اتاق‌های ایران و تهران نشد. هدف نهایی این انجمن پیشگامی اقتصاد ملی در عرصه جهانی اعلام شده است. اسدالله عسکراولادی از برجسته‌ترین بازیگران ایرانی، معروف‌ترین صادرکننده خشکیار ایران، رئیس اتاق بازگانی و صنایع ایران و چین است. برادر وی مرحوم حبیب‌الله عسکراولادی از سیاستمداران و از چهره‌های مطرح در حزب موتلفه اسلامی بود. اسدالله عسکراولادی یکی دیگر از شرکت‌کنندگان در انتخابات دور جدید اتاق بازگانی است. اسدالله عسکراولادی ۱۶سال عضو هیات‌ریسه اتاق بازگانی و نایب‌رئیس اتاق بود و پس از انقلاب اسلامی از سوی امام خمینی(ره) و به همراه هفت‌نفر دیگر برای اداره اتاق، حکم گرفت. او با بیش از ۵۰سال سابقه تجارت، به گفته خودش هرگز ضرر نداده است. او اکارخانه در ایران دارد.

● **به نظر شما اعضای اتاق بازگانی باید چه مشخصاتی داشته باشند؟**

کسی که می‌خواهد وارد هیات‌نمایندگان اتاق بازگانی شود، باید مدافع بخش خصوصی باشد، برای وظیفه‌ای که برعهده او نهاده می‌شود، وقت بگذارد و مهم‌ترین موضوع این است که به‌دنبال حفظ و تأمین منافع شخصی خود نباشد.

● **آیا می‌توان شما را از طیف سنتی اتاق بازگانی دانست؟**

سنتی، دیگر معنی ندارد! این واژه‌ای است که ورافتاده است. بله من از قدیمی‌های اتاق بازگانی هستم!

● **حزب سیاسی متنوع شما موتلفه اسلامی است. این حزب چه نقشی را در اتاق بازگانی ایفا کرده است؟**

فعالیت موتلفه هیچ ارتباطی با اتاق بازگانی نداشته است. حزب موتلفه با اتاق بازگانی تنها سیمپاتی داشته است. حزب موتلفه اسلامی شورای مرکزی ۳۵نفره‌ای دارد که هیچ‌کدام از آنها عضو اتاق بازگانی نیستند. آقای خاموشی نیز به‌جز دوره محدودی عضو موتلفه نبوده است و بیشتر با این حزب سیمپاتی داشته است. من هم برای کمک به اخویم و همراهی ایشان به موتلفه پیوسته بودم که اکنون خارج شده‌ام. بازهم تأکید می‌کنم هیچ نسبتی میان اتاق بازگانی و حزب موتلفه نبوده است.

● **شما به‌عنوان کسی که در این انتخابات شرکت کرده‌اید، چه برنامه‌ها و اهدافی را دنبال می‌کنید؟**

مهم‌ترین مساله من احیا و گسترش صادرات در کشور است.

● **شما برای شرکت در انتخابات عضو چه گروهی هستید؟**

من به‌عنوان شخصی مستقل در انتخابات شرکت می‌کنم. البته گروهی با عنوان پیشگامان اقتصاد ایران داریم که از ۱۲نفر تشکیل شده است.

خبر

تشکیل صف

کامیون‌های ترکیه‌ای در مرز

● **تسنیم:** مدیرکل دفتر ترانزیت سازمان راهداری با بیان اینکه به‌دلیل ظرفیت پایین جایگاه سوخت ترکیه هم‌اکنون در مرز این کشور صف کامیون‌های ترانزیتی و دوچابیه تشکیل شده، گفت: تردد کامیون‌های ایرانی عادی است. محمدجواد عطرچی‌ان با بیان اینکه به کامیون‌های ترانزیتی ترکیه سوخت نمی‌دهیم و بیاک آنها را در مرز پلمب می‌کنیم، افزود: سوخت را براساس قیمت فوب خلیج‌فارس به کامیون‌های ترکیه‌ای تحویل می‌دهیم.

فرشاد مومنی

شرق: فرشاد مومنی، اقتصاددان و عضو هیات‌علمی دانشگاه علامه‌طباطبایی در نشست تخصصی سند لایحه بودجه را مورد بررسی قرار داد. وی بر اینکه دولت برای سیاست‌های نادرستی که اعمال می‌کند، محملی برای فرار از پاسخگویی دارد و آن فشار از سوی گروه‌های پرنفوذ است، تأکید کرد. مومنی با انتقاد از لایحه بودجه گفت: «دولت باید با پایبندی به وعده‌هایی که داده اعتماد مردم، نخبگان و کارشناسان را جلب کند و با همدلی همگانی بر محور علم، اخلاق و مشارکت‌جویی وضعیت کشور را بسامان کند، اما آنچه به‌عنوان سند لایحه بودجه از سوی دولت ارایه شده است، بخش اندکی از این انتظارات را پاسخ می‌دهد. برطرف‌نشدن این انتظارات به این خاطر است که تقریباً همه مشکلات ساختاری و ریشه‌دار و مزمن نظام بودجه‌ریزی در ایران در این سند نیز وجود دارد و آنچه این مساله را غم‌انگیزتر و نگران‌کننده‌تر می‌کند این است که اراده و اتمام جدی برای کاهش‌دادن آن در این سند مشاهده نمی‌شود، بلکه در برخی از موارد میل به شدت‌دادن به آن نیز مشاهده می‌شود. در حقیقت، هم دولت و هم باقی اعضای جامعه به‌نوعی قربانی این ساختار کژکارکرد نیز محسوب می‌شوند.»

● **انتقادهای لایحه، رانت‌زده است**

دولت در این سند هدف‌گذاری مشخصی نکرده است، درحالی‌که بودجه، عنوان برنامه یک‌ساله دولت را یندک می‌کشد و برنامه‌ای را که در آن هدف‌گذاری‌های صریح و مشخصی وجود نداشته باشد، نمی‌توان برنامه اطلاق کرد. نکته دوم آنکه راهبردهای مشخصی هم در این سند مشاهده نمی‌شود. علاوه‌بر آن در این سند، بخش اعظم سیاست‌های تأثیرگذار و تعیین‌کننده به‌صورت ضمنی و تلویحی و کاملاً غیرشفاف ظاهر شده است. به‌عنوان مثال در این لایحه هیچ‌حرف مشخصی در زمینه پرداخت نقدی یارانه‌ها، سیاست‌های نرخ ارز و... بیان نشده است. همچنین در سیاست‌های تجاری نیز همین اتفاق افتاده است. با توجه به اینکه بخش بزرگی از فاجعه دور باطل رکود تورمی که گریبان اقتصاد ایران را گرفته به سیاست‌های افراطی آزادسازی واردات بازمی‌گشت، اما در این سند نیز هیچ‌نوع تمهیدی در نظر گرفته نشده است. حتی در این سند با توجه به اینکه دولت بارها بر سر این تأکید کرده که برنامه‌های خود را در نظرگرفتن تحریم‌ها تنظیم می‌کند، اما هیچ نشانه‌ای از این هدف در جهت‌گیری‌های دولت دیده نمی‌شود. در سطح نظری گفته می‌شود وقتی مشکلی تبدیل به‌دور باطل شد، کانون مساله ناشی از دونقص سیستمی ضعف بنیه تولیدی و بهره‌وری اندک است. در این سند تقریباً هیچ تمهید قابل‌اعتنایی برای مواجهه با دومساله در نظر گرفته نشده است و به‌صورت‌های صریح و ضمنی بخش بزرگی از آنچه مشاهده می‌شود، این است گویی اراده‌ای وجود دارد که دور باطل رکود تورم استمرار داشته باشد.

● **استمرار کژکارکردی‌های نهادی و کم‌کردن اولویت‌ها**

در کنار این غفلت‌های بزرگ به‌نظر می‌رسد در این سند علایم جدی‌ای از استمرار کژکارکردی‌های نهادی و کم‌کردن اولویت‌ها وجود دارد. در واقع با وجود عمق رکودی که کشور با آن دست‌به‌گریبان است، به جای آنکه گره‌ای از تولیدکنندگان باز شود، تقریباً تمام جهت‌گیری‌های

کلیدی مستتر در این بودجه ناظر بر واردکردن فشارهای جدید بر آنهاست. آنچه در این میان آشکار است، تداوم افزایش هزینه‌های بخش تولید است و در این زمینه، اراده بیشتری از سوی خود دولت مشاهده می‌شود که بخش اعظم کالاهای و خدماتی که در اختیار دارد را با افزایش قیمت روبه‌رو کرده است. در این میان تمایل دولت برای افزایش نرخ ارز احتمال افزایش دوباره قیمت

حامل‌های انرژی، افزایش دستمزد کارگران، استمرار واردات بی‌رویه و... فشار بر تولید درحال‌افزایش خواهد بود. درعین‌حال در برابر بحران حاد بیکاری و وضوح اینکه ایجاد هرفرصت شغلی بر پرداخت یارانه اولویت دارد، دولت گزینه‌دوم را اولویت خود قرار می‌دهد، با وجودی که با شرایط موجود حداقل دستمزد، عایدی فردی که با این شرایط دارای شغل می‌شود، ۱۵برابر آن چیزی است که دولت برای یارانه نقدی به مردم می‌پردازد، در حالی‌که منافع گروه‌های رانت‌جو و غیرمولد بر این مساله است که واردات همچنان ادامه پیدا کند و ثبات در فضای کلان اقتصاد کشور با برخورد‌های سهل‌انگارانه روبه‌و شود.

● **هرکس حرف حق می‌زند باید تنبیه شود**

یکی از پاشنه‌آشیل‌های توسعه ایران در شرایط کنونی اوضاع به‌غایت غیرشفاف و نابسامان شرکت‌های دولتی است. بسیاری از بحث‌هایی که در مورد ناهنجاری‌بودن و غیرکارشناسی‌بودن بودجه بیان می‌شود، در رابطه با بودجه عمومی است، در حالی‌که وزن و ضریب اهمیت بودجه شرکت‌ها چیزی نزدیک به ۲/۵برابر بودجه عمومی است. متأسفانه دولت در ادامه راه دولت‌های قبلی برای پنهان‌کردن کسری بودجه، ۵۰درصد از سود ویژه شرکت‌های دولتی را به‌صورت علی‌الحساب دریافت می‌کند. از این طریق دولت به ناهنجاری و بی‌انضباطی مالی

اقتصاد

فرشاد مومنی تأکید کرد:

دولت پرداخت یارانه را به ایجاد شغل ترجیح داد

عکس: مهدی حسن، شرق

که باید سند لایحه بودجه را نسبت به سند قانون جدی‌تر تلقی کنیم، زیرا در نظام اقتصادی سیاسی ایران، دولت به معنای قوه‌مجریه توان بیشتری در دوزدن امور به‌نفع خواسته‌های خود دارد. بنابراین در سال آینده از نهادهای نظارتی باید خواست که نظارت بر عملکرد دولت را جدی‌تر بگیرند. دولت درحالی‌که نسبت به کاهش‌های هزینه‌های خود عادی شرکت‌داری را زیر پا می‌گذارند، زیرا در رابطه با مالیات سود اِزاری باید در سال بعد اندیشید. اما به‌سبب کسری بودجه دولت، این امر تبدیل به یک قاعده رفتاری شده است و هرقدر شرکت‌های دولتی به این مساله اعتراض می‌کنند به‌جای آنکه به حرف اصولی مدیران آنها توجه شود، مدیران معترض را برکنار می‌کنند، برنامه پیشرفت و توسعه ملل‌متحد (UNDP) در سال ۱۹۹۳ تجربه تلخ گسترش فساد و ناکارآمدی با عنوان خصوصی‌سازی را در کشورهای درحال‌توسعه بررسی کرد، در آنجا به «هفت گناه خصوصی‌سازی» اشاره می‌کند که بر آن اساس اگر دولتی آن هفت‌اشتباه را مرتکب شود، خصوصی‌سازی به‌جای آنکه برای جامعه به خیر تبدیل شود، منشأ گسترش و تعمیق فساد و ناکارآمدی‌ها می‌شود که در ۲۵ساله گذشته، دولت‌های ایران هر هفت‌خطا را یکجا انجام داده‌اند! بزرگ‌ترین گناه در این میان این است که دارایی‌های بین‌نسلی صرف امور جاری کشور شود. در ۲۵سال گذشته، ۷۷درصد کل منابع مالی ایجادشده از طریق واگذاری سهام شرکت‌های دولتی صرف امور جاری دولت شده است. چیزی حدود ۳۰درصد کل واگذاری‌ها به رد دیون دولت‌ها اختصاص یافته است، یعنی از طریق آینده‌فروشی، بدی‌های خود را جبران می‌کند. همچنین ۴۷درصد از کل این منابع به درآمد عمومی کشور واریز شده است. جای تأسف دارد که واژگان در کشور تا این حد به‌سخره گرفته می‌شوند، وقتی گفته می‌شود این بودجه، بودجه‌ای انقباضی است، این شوخی تلخ و غم‌انگیزی است. مصارف بودجه عمومی دولت در سال ۱۳۹۴ نسبت به پیش‌بینی عملکرد سال ۱۳۹۳، ۳۳/۷درصد رشد نشان می‌دهد؛ یعنی دولت حاضر به هیچ‌نوع واقع‌گرایی نیست. دولت در سخنرانی‌های انتخاباتی خود بارها گفته بود بخش بزرگی از منابع ملی صرف ارضای تمایلات رانت‌جویانه در دولت قبلی شده و آنها پرداخت‌های بسیار غیرمعارفی را در ردیف‌های بودجه گنجانده‌اند که این ردیف‌ها تنها منطق توزیع رانت دارند! اما می‌بینیم هیچ‌تمایلی برای اصلاح این رویکردها مشاهده نمی‌شود و دولت به این شرایط باز هم قصد دارد با بسط ید کار کند!

در سالی که به‌درستی دعا می‌شود درآمدهای نفتی کشور نصف شده است، بسط هزینه‌ها نسبت به سال گذشته را شاهد هستیم. زمانی‌که به دولت در این رابطه انتقاد می‌شود، اعلام می‌کنند از فرادست مجبور هستیم بودجه بخش‌هایی را تغییر دهیم، حتی درصورت صحت این ادعا، دولت در بخش‌هایی که اختیار دارد و می‌توان بودجه‌های بی‌توجهی را حذف کرد، بازهم اقدامی برای حذف آنها نمی‌کند. اگر دولت از خود، این اصلاحات را آغاز کند، این امر به‌مرور تبدیل‌به یک‌مطالبه مردمی می‌شود. تخصیص بودجه‌های بی‌ضابطه سبب می‌شود دولت دچار کسری مالی شود و قصد کند این کسری را با دستکاری قیمت‌های کلیدی جبران کند.

● **مطالبه مجوز مشکوک ۱۵هزار میلیاردتومانی**

هشدار اول در مورد رفتارهای بسیار نگران‌کننده در زمینه هدف اعلام‌نشده تضعیف جدی ارزش پول ملی در سال ۱۳۹۴ است. دولت‌های کوتاه‌نگر معمولاً وقتی چشم‌اندازهای مقدار ارز نفتی رو به کاهش می‌روند، تلاش می‌کنند آن را از طریق افزایش قیمت ارز جبران کنند و این تقریباً یکی از مهم‌ترین نیروهای محرکه دور باطل رکود تورمی در طول ۲۵سال گذشته است

هشدار اول در مورد رفتارهای بسیار نگران‌کننده در زمینه هدف اعلام‌نشده تضعیف جدی ارزش پول ملی در سال ۱۳۹۴ است. دولت‌های کوتاه‌نگر معمولاً وقتی چشم‌اندازهای مقدار ارز نفتی رو به کاهش می‌روند، تلاش می‌کنند آن را از طریق افزایش قیمت ارز جبران کنند و این تقریباً یکی از مهم‌ترین نیروهای محرکه دور باطل رکود تورمی در طول ۲۵سال گذشته است. ضمن آنکه در پی این سیاست، بخش بزرگی از مشکلات انسانی، اجتماعی و زیست‌محیطی کشور در کنار انحطاط در عملکرد اقتصادی کشور اتفاق افتاده است. ماجرا از این قرار است که چون دولت هیچ اراده جدی و مبتنی بر برنامه در زمینه اصلاح ساختار هزینه‌ای خود ارایه نداده است، این خطر وجود دارد که به سمت چنین عملکردهایی تمایل نشان دهد. پیش از این نیز روی مطالبه مجوز مشکوک ۱۵هزارمیلیاردتومانی دست گذاشته بودم. ساختار اقتصاد سیاسی ایران به‌گونه‌ای است

نگاه

حذف یارانه دهک‌های پردرآمد کلید خورد

● **واحد مرکزی خبر:** رئیس سازمان مدیریت‌وبرنامه‌ریزی کشور از حذف یارانه نقدی دهک‌های پردرآمد خبر داد و گفت: این کار از ایرانیان خارج از کشور آغاز شده است. محمدباقر نوبخت گفت: وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی هم بررسی‌ها را برای حذف یارانه نقدی دهک پردرآمد داخلی آغاز کرده است.

روسیه: قیمت نفت

به‌زودی افزایش می‌یابد

● **مهر:** معاون نخست‌وزیر روسیه کاهش قیمت نفت را با هدف تضعیف اقتصاد کشورش برشمرد و از افزایش قیمت نفت در ماه‌های آتی خبر داد. خبرگزاری اسپوتنیک در گزارشی نوشت «آرکادی دوروگوییچ» اعلام کرده است که کاهش قیمت نفت با هدف تضعیف اقتصاد روسیه انجام شده و تنها چندماه ادامه می‌یابد.

سنجابی: صادرات به عراق را به مرز ۱۵میلیارد دلار می‌رسانیم

● **سایت توسعه تجارت،** جهانبخش سنجابی، دبیرکل اتاق بازرگانی مشترک ایران و عراق، گفت: حجم صادرات ایران به عراق در سال ۹۳، معادل ۱۲میلیارد دلار بوده است که پیش‌بینی می‌کنیم این رقم در سال آینده از مرز ۱۵میلیارد دلار عبور کند.

قاضی پور: تعیین قیمت خودرواز اختیارات وزیر نیست

● **میزان:** عضو کمیسیون صنایع مجلس با بیان اینکه از اختیارات وزیر صنعت، معدن و تجارت نیست که بخواهد تعیین قیمت خودرو را انجام دهد، گفت: وظیفه تعیین قیمت خودرو از اختیارات شورای رقابت است. با اشاره به اینکه وزیر صنعت به‌جای تعیین قیمت باید هزینه‌های خودروسازی را کاهش دهد، گفت: ایشان باید از باندبازی و پارتی‌بازی در این صنعت جلوگیری کرده و به‌جای قیمت‌گذاری، جلوی ورود قطعات بی‌کیفیت چینی را بگیرد تا زمانی‌که قیمت واقعی خودرو توسط خودروسازان مشخص شود.

ماهنامه سیاسی – فرهنگی دنیای قلم را هر ماه بخوانید

